

TOBB iştiraki GTİ

**Gümrük kapıları
modernizasyonunda
dünyaya örnek oldu**

TOBB öncülüğünde, ilgili kanun hükümleri çerçevesinde, 2005 yılında kurulan GTİ, 137 Oda ve Borsa'nın da katılımıyla, Türkiye ekonomisi açısından stratejik bir şirket haline geldi. GTİ Yönetim Kurulu Başkanı M. Arif Parmaksız, "Yap-İşlet-Devret modeli ile kara sınır kapılarımız çağın gereklerine göre baştan aşağı yenileniyor ve kamuya herhangi bir yük getirmeden işletme süresi sonunda devlete modern tesisler kazandırılıyor" dedi.

Gümrük ve Turizm İşletmeleri Ticaret AŞ (GTİ) Gümrük Kapılarının modernizasyonu projelerini gerçekleştirmek üzere, TOBB ve Türkiye çapındaki 137 Oda ve Borsa'nın ortaklığıyla 2005 yılında kuruldu. 200'ü aşkın genç, dinamik çalışanı ve vizyon sahibi

kadrosuyla GTİ, gümrük kapılarının modernizasyonunu Yap-İşlet-Devret modeliyle gerçekleştiriyor. Bugüne kadar Habur (Irak), Cilvegözü (Suriye), Sarp (Gürcistan), Hamzabeyli (Bulgaristan), Kapikule (Bulgaristan) ve Nusaybin (Suriye) gümrük kapılarının yeniden inşası tamamlanmış olup GTİ tara-

findan işletilmekte. Bunlara ek olarak 2015 yılı içinde Çıldır-Aktaş (Gürcistan) ve Dilucu (Nahcivan) gümrük kapılarının da modernizasyonu tamamlanarak faaliyete geçirildi.

Kamu bütçesine yük getirmeden yaklaşık 725 milyon lira yatırım yapılarak, devlete 338 milyon lira vergi kazancı sağlandı. Ayrıca Türkiye'nin yıllık yaklaşık 400 milyar dolarlık dış ticaretinin 40 milyar dolara yakınının gerçekleştirildiği, en büyük iç gümrük müdürlüğü olan İstanbul Halkalı Gümrük Müdürlüğü'nün modernize edilerek Çatalca bölgesine taşınması projesi de GTİ tarafından üstlenildi. Söz konusu tesisin inşaa çalışmaları tamamlanmış olup, bağlantı yollarının da bitirilmesiyle faaliyete geçiyor.

Bunlara ek olarak yine 2015 yılı içinde

Kapıkule Gümrük Kapısı'nda yaşanan tır kuyruklarının önüne geçmek amacıyla Kapıkule TIR Parkı hizmete açıldı. Böylece, Kapıkule Sınır Kapısı'nda işlemlerini yapmak üzere kara yolu üzerinde bekleyen tırlara, bekleme sürelerini konforlu bir ortamda geçirme imkânı sağlandı. Bu kapsamda tır şoförlerinin temel ihtiyaçlarını giderebileceği, yeme-içme ve dinlenme alanlarını içeren modern bir tesis oluşturuldu.

Yap-İşlet-Devret modeli ile modernizasyon projelerinde başarısını kanıtlayan GTİ, kara sınır kapılarımızı çağın gereklerine göre baştan aşağı yenileyerek kamuya herhangi bir yük getirmeden işletme süresi sonunda devlete modern tesisler kazandırıyor. T.C. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ile birlikte yürütülen çalışmalar sonucu gümrük kapısı tesisleri yeniden inşa ediyor ve işletme süresince GTİ tarafından işletiliyor. Bu süre içinde ticari alanlar da GTİ tarafından işletiliyor ve tesisin teknik altyapı, bakım-onarım, temizlik, aydınlatma, gibi operasyonel giderleri GTİ tarafından karşılanıyor. Çalışanların ve yolcuların tüm ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri şekilde tasarlanan modern tesisler içinde duty-free satış mağazaları, market, yiyecek-içecek alanları ile sigorta, HGS ofisleri yer alıyor.

GTİ, dünya ülkelerine örnek oluşturuyor

GTİ, Yap-İşlet-Devret modeliyle gümrük kapıları modernizasyonunun Türkiye ile dünyada ilk ve tek uygulayıcısı olmasıyla dikkat çekiyor.

Türkiye'deki gümrük kapılarının inşası ve modernizasyonu konusundaki başarısı, Birleşmiş Milletler tarafından da tescil edilen GTİ, Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu (UNECE) ve Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (OSCE) tarafından hazırlanan Sınır Geçişlerinde En İyi Uygulamalar El Kitabı'nda projeleriyle örnek gösteriliyor. Ayrıca Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (OSCE) tarafından yayımlanan Security Community adlı dergide Sarp Gümrük Kapısı'nın yer aldığı bir makale yer alıyor.

Ayrıca GTİ, uluslararası birçok kuruluş tarafından yürütülmekte olan Tarihi İpek Yolu'nun Yeniden Canlandırılması Projesi'ne de sınır kapılarına ilişkin üzerine düşen tüm konularda katkı sağlıyor.

GTİ aynı zamanda bilgi birikimini aktarmak üzere uluslararası projeler geliştiriyor.

Komşu ülkeler Suriye ve İran'ın gümrük kapılarının modernizasyonu için bu ülkelerle anlaşmalar imzalamış bulunuyor. Bunlara ek olarak Kazakistan ve diğer Orta Asya ülkeleri ile de işbirliği görüşmeleri sürdürülüyor.

GTİ ile gümrük kapılarında yaşanan sorunlar kalktı

Sınır kapılarının modernizasyonundan başta nakliye sektörü olmak üzere dış ticaretle bağlantılı olan bütün sektörler yararlanabiliyor.

Sınır kapılarının modernizasyonu, işlem sürelerini hızlandırıyor ve bekleme sürelerini de kısaltıyor. Bu sayede taşıma yapan tırlar daha hızlı şekilde sınırlardan geçiş yapıyor. Böylece gerek nakliyeciler kuruluşların, gerekse ithalat-ihracat yapan şirketlerin maliyetleri azalıyor.

Bunun yanı sıra sınır kapılarında yer alan yiyecek-içecek alanları, duty-free satış mağazaları, hediyelik eşya ve market gibi çeşitli ticari alanlarda bölgesel istihdam yaratılarak hizmet sektörü de destekleniyor. Bölge ekonomisine hem istihdam hem de ticari açıdan katkı sağlanıyor.

GTİ'nin dünya standartlarındaki Yap-İşlet-Devret projelerinin temelinde üç önemli sorunu ortadan kaldırdığı görülüyor. Bunlardan birincisi, gümrük kapılarında saatleri bulan bekleme sürelerinin dakikalara indirilmiş olması. İkincisi, gümrük kapılarından geçiş sürelerinin hızlanmasıyla birlikte firmaların maliyetlerinde fark edilir bir azalış gözlemlenmesi. Üçüncüsü ise uluslararası standartlarda inşa edilen teknolojik altyapı sayesinde kaçakçılıkla çok daha etkin bir mücadele imkânı sunulmuş olması.

GTİ, yeni yatırımlar yapmaya devam ediyor

İşletmesi devam eden tesislerin yanı sıra birçok yeni sınır kapısı modernizasyonu da GTİ yatırım planları içinde yer alıyor. Yeni sınır kapısı yatırımları dışında mevcut olarak işletilmekte olan sınır kapılarında farklı ihtiyaçların doğması sürekli bir yatırım gerekliliği doğuruyor. GTİ, bu kapılara da yeni yatırımlar yapmaya devam ediyor.

Dünya çapında tedarik, taşıma ve malzeme ihtiyacının artması ve küresel ekonominin sağlıklı işleyişi bakımından lojistik merkezler büyük öneme sahip. Lojistik merkezler farklı ulaşım modlarının birleştiği, dış ticaret yapan şirketlerin depolama, gümrük

M. ARİF PARMAKSIZ
(GTİ AŞ Yönetim Kurulu Başkanı)

“ *Modernize ettiğimiz kara sınır kapılarında, sınır geçiş sürelerini hızlandırmak, eğitilmiş ve güler yüzlü çalışanlarımızla müşterilerimizin memnuniyetinin geleceğimize olduğuna inanarak, ihtiyaç ve beklentilerini önceden tespit etmek, gelişen ve güncel teknolojileri kullanarak hizmet yelpazesinin sürekliliğini sağlamak ve sistemin gerektirdiği şartlardan taviz vermeden devamlı iyileştirme yaparak her işe yeni değerler katarak kuruluşumuzun büyümesine ivme kazandıracığımızın bilincindeyiz.* ”

işlemleri gibi ihtiyaçlarını aynı yerde giderebilecekleri entegre alanlar olarak işlev sağlıyor. Türkiye'de de çok sayıda lojistik merkez projesi planlanıyor. GTİ'nin bu konudaki bilgi birikimiyle de söz konusu projelerde üstleneceği tüm görevlere hazır olduğu görülüyor.

Sınır kapılarının modernizasyonun yanı sıra GTİ, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı işbirliğinde yeni adı "Demokrasi ve Özgürlük Adası" olan Marmara Denizi'ndeki Yassıada ve Sivriada'da tarihi ve kültürel değerlere sahip çıkmak adına mevcut yapıların korunarak yenilenmesi ve bu adaların halkın hizmetine sunulması projelerini gerçekleştiriyor. Bizans dönemine uzanan bir tarihi geçmiş bulunan ve Türk siyasi tarihinde önemli bir yere sahip Yassıada yargılamalarının yapıldığı, döneme tanıklık etmiş olan Yassıada ile Sivriada'nın uzun yıllardır korumasız kaldığı biliniyor. GTİ, bu projeyle, her iki adanın da hak ettiği değere kavuşarak yeniden hayat bulmasını hedefliyor.

GTİ uluslararası arenaya açılıyor

GTİ sahip olduğu bilgi birikimi ve tecrübeleriyle uluslararası arenada da faaliyet göstermeyi amaçlıyor. Bu amaçla öncelikle komşu ülkelerle olmak üzere çeşitli işbirlikleri geliştiriyor.

Tarihi İpek Yolu'nun yeniden canlandırılması perspektifi ile Çin'den Avrupa'ya uzanan kara yolları gittikçe önem kazanıyor. Bu hat üzerindeki ulaşım altyapısının geliştirilmesi üzerine birçok çalışma ve yatırım gerçekleştiriliyor.

Yapılan araştırmalar, taşımacılıkta en büyük zaman kayıplarının sınır bekleme sürelerini azaltılması bu yollar üzerinden geçen ticareti artırarak, ülkelere de gelir sağlıyor. Sınır kapılarının modernizasyonu konusundaki bilgi birikimiyle GTİ, İpek Yolu

ülkeleriyle temaslara geçiyor, bu ülkelerin sınır kapılarının modernizasyonlarına ve işletilmesine talip oluyor.

GTİ Yönetim Kurulu Başkanı M. Arif Parmaksız, uluslararası çalışmalar göz önüne alındığında Asya'nın tüm dünyayla olan dış ticaretinin sürekli olarak artmasının, yıllar boyu ticaretin ana damarı olmuş İpek Yolu'nu tekrar güncel bir konu haline getirdiğini belirterek, "Tarihi İpek Yolu'nun Yeniden Canlandırılması Projesi, kara yolu taşımacılığı için büyük önem kazanmıştır. GTİ, çeşitli projeler, sponsorluklar, konferanslarla İpek Yolu'nun Canlandırılması Projesi'ni aktif olarak desteklemektedir" açıklamasını yaptı.

PROJELER

Yap-İşlet-Devret modeliyle modernizasyonu biten veya modernizasyonu süren projelere yönelik GTİ Yönetim Kurulu Başkanı M. Arif Parmaksız aşağıdaki bilgileri verdi:

KAPIKULE GÜMRÜK KAPISI: Edirne'de bulunan Kapıkule Gümrük Kapısı, Türkiye'nin Bulgaristan'a, dolayısıyla Avrupa'ya açılan kapısı. Dış ticaretin büyük bir bölümünün gerçekleştirildiği gümrük kapısı olması nedeniyle ülke ekonomisinde önemli bir rol oynayan Kapıkule Gümrük Kapısı, yenilenmiş modern yüzüyle 2009 yılından itibaren etkin bir şekilde hizmet veriyor.

HALKALI GÜMRÜK MÜDÜRLÜĞÜ: Türkiye'nin yıllık yaklaşık 400 milyar dolarlık dış ticaret hacminin 40 milyar dolara yakın bir kısmını geçekleştiren, en büyük iç gümrük müdürlüğü olan Halkalı Gümrük Müdürlüğü'nün modernize edilerek yeni bir lokasyona taşınması GTİ tarafından gerçekleştirildi. Yeni yapılanmasıyla birlikte 220 dönüm alan üzerine kurulan tesis gümrük kontrollerinde etkinliğin artırılmasını ve dış ticaretin olumlu yönde gelişmesini sağlıyor.

HABUR GÜMRÜK KAPISI: Orta Doğu'nun, Türkiye üzerinden Avrupa'yla ticaret ağının en önemli parçası olan Habur Gümrük Kapısı, yeni ve modern yüzü ile 2006'dan bu yana kaliteli işletme anlayışıyla bölgenin kalkınma sürecini daha da hızlandırıyor.

HAMZABEYLİ GÜMRÜK KAPISI: Bulgaristan'a açılan ikinci sınır kapısı. Avrupa ile yapılan taşımacılıkta Kapıkule Gümrük Kapısı'nın yükünü hafifletiyor.

SARP GÜMRÜK KAPISI: Türkiye'nin Gürcistan'a ve İpek Yolu'na açılan kapısı. Asya ve Avrupa arasındaki mal taşımacılığının bu yol üzerinden sağlanacak olması nedeniyle oluşacak yoğunluğu karşılayabilecek kapasiteye sahip yeni bir sınır kapısı olarak 2009 yılından itibaren hizmet veriyor.

CİLVEGÖZÜ GÜMRÜK KAPISI: Suriye'ye açılan sınır kapısı Cilvegözü'nün modernizasyonu 10 ay gibi kısa bir sürede tamamlandı. 2007'de hizmete açılan Cilvegözü'nde Suriye'de yaşanan iç karışıklıklar ve güvenlik gerekçeleriyle Temmuz 2012'den itibaren ticari araç geçişleri geçici olarak durduruldu. Ancak, insani yardım amacıyla geçiş yapan araçlara hizmet vermek üzere faaliyetler devam ediyor.

ÇILDIR-AKTAŞ GÜMRÜK KAPISI: Gürcistan'a açılan en önemli iki sınır kapısından biri olan ve Ekim 2015'te hizmete açılan Çıldır-Aktaş; konumu açısından Tiflis, Bakü ve dolayısıyla Orta Asya'ya ulaşımı kolaylaştıracak konjonktürel bir öneme sahip.

DİLUCU GÜMRÜK KAPISI: Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti'ne açılan tek kapı olan Dilucu, İğdir'a 86 km uzaklıkta. Ekim 2015'te hizmete açılan Kapı; İran, Azerbaycan ve Nahçıvan ile ticaretin gelişmesine önemli katkı sağlıyor.

NUSAYBİN İÇ GÜMRÜK MÜDÜRLÜĞÜ: Nusaybîn Sınır Kapısı yapım işi tamamlanmış olup Suriye'de devam etmekte olan iç karışıklıklar ve karşı tarafta sınır kapısı tesislerinin bulunmaması sebepleriyle Ekim 2013'ten itibaren İç Gümrük Müdürlüğü olarak hizmet veriyor.

ESENDERE GÜMRÜK KAPISI: İran'a açılan ikinci büyük kapı olan Esendere Gümrük Kapısı, İran'ın yoğun Azeri nüfusuna sahip Urumiye iline açılmaktadır. İran ile dış ticaretimizin artırılması bağlamında stratejik bir öneme sahip olan kapının inşaatı devam etmekte olup 2016'da hizmete girmesi hedefleniyor.

KAPIKÖY GÜMRÜK KAPISI: İran'a açılan üçüncü kapı olan Kapıköy Gümrük Kapısı inşaatı, İran tarafında yer alan yolların TIR trafiğine elverişli olmaması ve yol çalışmalarının halen devam etmesi nedeniyle henüz tamamlanamamıştır.